

İDANS kapsamındaki açık hava sergisinde yer alan bir eserde Atatürk'e hakaret ettiğini savunan bir grup önce sanatçı ve elbisiyle tartıştı, ardından eseri söküp parçaladı.

'Diyaloğa' tahammül yok

Danimarka'lı mimar/tasarımcı ikili Bosch&Fjord'un diyalogun yolunu açmayı hedefleyen 'Serbest Bölge İstanbul' adlı sergisi, Beşiktaş Meydanı'nda kurulurken bir grubun saldırısına uğradı.

ERKAN AKTUĞ / erkan.aktug@radikal.com.tr

İSTANBUL - Çalışmalarında eski alışkanlıkları/düşünüş biçimlerini kırarak diyalogun yolunu açmayı amaçlayan bir sanatçı ikilisinin paylaştığımız ortak alanlarda birbirimizle konuşup tartışabileceğimiz yeni bölgeler yaratmayı hedefledikleri sergisine hoşgörüsüzlük... Ne kadar da manidar değil mi?

Tophaneli'deki galerilerin toplu sergi açılışlarında sokakta içki/sigara için davetlilere Tophaneli gençlerin saldırısının üzerinden bir ay bile geçmeden sanata bir saldırı da önceki gün Beşiktaş'ta yapıldı. Bimeras Kültür Vakfı'nca dördüncüsü düzenlenen uluslararası çağdaş dans/performans festivali İDANS kapsamında Üsküdar, Beşiktaş ve Kadıköy meydanları için planlanan 'Free Zone İstanbul' (Serbest Bölge İstanbul) sergisi daha yerleşme aşamasındayken Beşiktaş Meydanı'nda saldırıya uğradı.

Danimarka'da yaşayan mimar/tasarımcı ikili Rosan Bosch ve Rune Fjord'un 'Özel alan ile kamusal alan arasındaki geçişken sınırları inceleyen, paylaştığımız ortak alanlarda birbirimizle konuşup tartışabileceğimiz yeni bölgeler yaratmayı

hedefledikleri' açık hava sergisindeki 25 farklı objeden birisinde, hava meydanlarındaki 'ibadet bölgesi' işaretine gönderme yapılıyor ve üç büyük dinin simgelerinin yanında Atatürk'ün resmi yer alıyordu. Atatürk'ün bazı kesimler tarafından bir din gibi algılanıp algılanmadığını tartışmaya açan eser, Beşiktaş meydanında bulunan bir grubun tepkisini çekti. Eseri yerleştirmeye çalışan sanatçı Rosan Bosch ve elbisiyle başlayan tartışmaya, Beşiktaş Belediye'sine ait bir otobüsten indiği iddia edilen bir grubun da katılmasıyla sınırlar gerildi. Eserde Atatürk'e hakaret edildiğini söyleyen bir genç "Bu çok yanlış, bu çok yanlış" diye bağırırken tartışma konusu olan eseri devrilip yırtılarak parçaladı.

'Fiziksel temas olmadı'

İfade özgürlüğüne yapılan bu saldırıyı kınadığını belirten Bimeras Vakfı başkanı Aydın Siller, "Arkadaşlarımıza fiziksel bir temas olmadı ama tepki gösteren grup, çok gergindi. Arkadaşlarımız sakin bir fikir tartışma ortamı sağlamaya ça-

ışmalar da grubu sakinleştiremedi. Sonuçta eseri parçaladılar. Organize bir saldırı olduğunu düşünmüyorum" diye konuşuyor.

Hoşgörüsüzlüğe vurgu yapan Siller, "Gruptan bazı kişiler CHP Gençlik Kolları üyesi olduklarını söylediler. Ama kim oldukları çok da önemli değil. Sonuçta bu olay Türkiye'de farklılıklara, farklı görüşlere tahammülün, hoşgörünün ne kadar az olduğunu bir göstergesi. Epey yol alındığı söyleniyor ama demek ki yeterli değil" diyor.

Sanatçı Rosan Bosch ise üzüntüsünü "Sergideki her objede bir soru var. Bu sorulara farklı yanıtlar verilebilir, tartışılabilir. Ancak, tartışmanın mümkün olmaması bazı dogmaların olduğuna işaret eder. Buluşup konuşup paylaşacağımız alanlar oluşturmayı hedefleyen bir projede çalışırken böyle bir durumla karşılaşmak beni çok üzdü" sözleriyle dile getirdi.

Sergide kamusal alandaki işaretlere mizahi dille yaklaşıyor.

Amaçları diyalogun yolunu açmak

Danimarka'lı ikili Rosan Bosch ve Rune Fjord sanat, tasarım ve mimariyi harmanlayan, geniş kapsamlı ve çok amaçlı projeler yaratan bir ikili. Projeleri, kullanıcılarıyla yakın işbirliği ve diyalog içinde gerçekleştiriyorlar ve böylelikle sanatı gündelik hayatın işleyişinin organik bir parçası haline getirmeye çalışıyorlar. Eski alışkanlıkları ve düşünüş biçimlerini kırarak diyalogun yolunu açmayı hedefleyen Bosch & Fjord, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin yeni yerleşkesini tasarlayan takımda yer alıyor. www.bosch-fjord.com

CHP: Hiçbir ilgimiz yok

Beşiktaş'da yaşanan olaya ilişkin CHP İstanbul İl Örgütü'nde gelen açıklamada ise "Olay ile CHP'li gençlerin hiçbir ilgisi yok" denildi. CHP İstanbul İl Örgütü Basın Danışmanı Süleyman Kalyon, CHP'li gençlerin serginin yapıldığı bölgede başka bir eylem nedeniyle bulduklarını, gençlik kollar üyelerinin eylemlerini bitirdikten sonra bölgeden olaysız bir biçimde dağıldıklarını öne sürerek "CHP'li gençlerin sergiyi basmaya yönelik bir eylemi olmaması" şeklinde konuştu.

Mesele tahammülsüzlük!

Aliu Antmen (sanat eleştirmeni): Türkiye'de çağdaş sanatın kamusal alanlarda daha fazla görünür olmaya başladığı süreç, farklı ideolojik hassasiyetlerin daha tepkisel ve görünür biçimde ifade edilmeye başladığı bir toplumsal sürece denk geldi. Açık alanlarda heykellere yapılan saldırıların haddi hesabı yok. Son dönemde yaşanan saldırılar ise bir simge olarak sanat eserinin yanı sıra sanatın mekanlarına ya da üreticisine

yönelmeye başlamış görünüyor ki bu Türkiye'deki örtük şiddetin boyutlarına ilişkin tehlikeli ipuçları veriyor. İfade özgürlüğü karşısında yalnızca sansürü, yasaklamayı, kırıp döküp tükürmeyi bilen, bunu alışkanlık haline getirmiş bir toplumda kamusal alanda sanat yapmak, bu yüzden hem çok tehlikeli, hem de çok gerekli. Yerel yönetimler kamusal sanat projelerine fon yaratması, tahammülsüzlüklerin üzerine gitmesi gerekir.

Herkesin kendi kutsalı var

Bedri Baykam (ressam): Şu anda Uluslararası Plastik Sanatçılar Derneği (UPSD) Türkiye şubesi adına Bratislava'dayım. Buradaki Avrupa Sanatçılar Birliği Genel Kurulu'nda da sanat, demokrasi, provokasyon konuları epey gündemimize geldi. Türkiye'nin girişimiyle sanatçılar olarak sansüre ve baskılara karşı tüm dünyada dik durmamız gerektiği konusunda bir bildiri yayımlandı. Her yerde benzer hassas düşünce ve yaşam tarzı

farklılıkları var. Bildiride herkesin kendince bir kutsalı olduğu da vurgulandı. İstanbul'daki olaylara baktığımızda Türkiye'nin yaşadığı gerilim ortamında sanatçılara da düşen kaçınılmaz hassasiyet dengeleri olduğunu söyleyebiliriz. Amerika'da Türkiye'de ya da Hollanda'da öyle bilerek kurgulanmış söz ve görsellerle yaratılmış işler olabilir ki, binlerce kişinin ölümüne neden olabilir. Bu gerilim ortamında her seçim bir vakadır.